

KIRSTEN LARSEN, FORSTANDER, OG KIRSTEN BYRNE OLSEN, AFDELINGSLEDER,
BEHANDLINGSCENTRET HAMMER BAKKER, AALBORG KOMMUNE | bhc-post@aalborg.dk

SKRÆDDERSYEDE UDSLUSNINGSFORLØB KAN MINDSKE RECIDIV

[**Bedre matchning**] Meget af det forudgående pædagogiske behandlingsarbejde går tabt, når udslusningen af lettere udviklingshæmmede kriminelle med karakterafvigende træk kikser og ender med ny kriminalitet. Forklaringen er et gennemgående fravær af specialviden og individualiserede udslusningstilbud. For at afhjælpe noget af problemet har Behandlingscentret Hammer Bakker og Aalborg Kommune et skræddersyet udslusningsforløb på tegnebrættet.

Alt for ofte ender en lettere udviklingshæmmet med karakterafvigende træk i ny kriminalitet, når han udsluses efter dommens ophør. Med en ny dom vender han måske retur til botilbudet, der atter kan gå i gang med et pædagogisk behandlingsarbejde. Et sådan forløb har ikke kun menneskelige omkostninger. Det er også dyrt i kroner og ører.

Derfor er der brug for at lave nye og skræddersyede udslusningstilbud til denne gruppe. I vores geografiske område rækker et tilbud til seks-otte beboere – som satellit til behandlingscentret. Sammen med Aalborg Kommunes Ældre- og Handicapforvaltning er vi ved at skitsere et forslag, som ventes at blive politisk behandlet her i foråret. Forslaget hviler på to afgørende forudsætninger:

For det første skal der være et veluddannet personale, som har specialviden og praksiserfaringer med at rumme, rådgive og vejlede målgruppen. Fokus skal i højere grad være på beboernes handlinger og adfærd end på deres svage begavelse, om end det hænger sammen. Af sikkerhedshensyn skal der være to personaler på vagt om dagen. Om natten rækker det med en rådighedsvagt.

For det andet skal der være nogle hensigtsmæssige rammer. Målgruppen vil som følge af sine karakteristika sjældent profitere af at bo i et fællesskab. Og slet ikke sammen med svagere fungerende beboere. I stedet bør etableres et bosted med selvstændige lejligheder, der er så lidt institutionsprægede som muligt. Det skal være placeret højst 10 kilometer fra behandlingscentret. Endvidere påtænkes en del af behandlingscenterets dagbehandling udvidet til også at omfatte et beskæftigelsestilbud til denne gruppe.

Et svært og komplekst felt

Som flere af vores kolleger kan vi også pege på, hvorfor netop disse lovovertrædere udgør en så svær udfordring. De sociale myndigheder rundt om i landet har nemlig sjældent tilstrækkelig viden om målgruppen. Og derfor råder man

heller ikke over velegnede udslusningstilbud.

Underligt er det ikke, vil vi straks pointere. Området er jo uhyre komplekst.

For gruppen hører til de bedst begavede og på flere områder mest velfungerende blandt de domfældte udviklingshæmmede. De kan løse mange praktiske opgaver og ønsker at bestemme mest muligt selv. De fungerer også godt fysisk, og har sjældent brug for pleje. De ser ikke sig selv som handicappede og erkender ikke, at de har brug for vejledning og pædagogisk bistand.

Beboere med karakterafvigende træk gør ofte behandlingsarbejdet og udslusningen vanskelig. De kan tiltro sig selv evner og færdigheder, de ikke er i nærheden af at have. De opfatter sig som normale og tager skarp afstand fra svagere beboere. Derfor har de brug for tæt vejledning i omgangen med andre. Til tider kan de være udadrettede og truende over for personalet og andre personer, så der skal arbejdes meget med deres sociale adfærd. De får da også typisk domme for personfarlig kriminalitet.

Hertil kommer, at de stadig udgør en relativt ny målgruppe for det kriminalitetsforebyggende arbejde i socialt regi. Førhen afsonede en del af dem i fængslerne. Således tegner de sig uden tvivl for en stor del af de senere års stigning i antallet af domme til svagt begavede kriminelle.

Når det går galt

Som hovedregel gennemføres en udslusning i roligt tempo. Med afsæt i en statusrapport og ekspertudtalelser om det hidtidige forløb laver behandlingscentret i god tid en udslusningsplan med angivelse af mål, indsats og tidsplan. Heri indgår en beskrivelse af støttebehov, netværk, ressourcer, problemer, adfærd, risikofaktorer mv. Og forløbet forberedes nøje med alle relevante parter for at gøre beboerens overgang til ny bolig og beskæftigelse så let som mulig.

Alligevel kan der opstå problemer, når en klient efter endt behandling flytter – eksempelvis til en almen bolig eller bofællesskab.

At bo ude i det 'normale samfund' kan vise sig at være noget helt andet og langt sværere, end mange af dem havde forestillet sig. Drømmen smuldrer måske. Den udviklingshæmmede kan nemt få problemer med at klare sig selv, styre sin økonomi, skabe sunde kontakter og finde en kæreste. Risikoen for ny kriminalitet er til stede. Især hvis han havner i det forkerte miljø, hvor andre forstår at udnytte og lokke ham. Eller hvor han selv udnytter andre, der er endnu svagere fungerende.

Den udviklingshæmmede bliver altså konfronteret med sin egen utilstrækkelighed. Og det kan skabe frustration eller afmagt, som kan resultere i trusler mod naboer, sagsbehandlere, hjemmevejledere eller helt tilfældige personer.

I de tilfælde, hvor den udviklingshæmmede har formået at søge hjælp hos en sagsbehandler eller hjemmevejleder, kan denne – trods de bedste intentioner – have svært ved at afkode faresignalerne og møder ham måske på et for højt abstraktionsniveau. Den udviklingshæmmede føler sig måske ikke forstået, og står stadig tilbage med sine problemer. Det kan resultere i frustration, som kan være svær at håndtere. Da er risikoen for ny kriminalitet nærliggende. En handling, der i bund og grund er et råb om hjælp.

Med et målrettet udslusningstilbud vil disse udviklingshæmmede givetvis få betydeligt større livskvalitet og mindre risiko for at falde tilbage til kriminalitet. Og derfor er forslaget også ud fra en ressourcemæssig betragtning fornuftigt.